

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 369

Przemiany strukturalne i koniunkturalne na światowych rynkach

Tom 1

Redaktorzy naukowci

Jan Rymarczyk

Małgorzata Domiter

Wawrzyniec Michalczyk

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redakcja wydawnicza: Elżbieta Kozuchowska, Barbara Majewska
Redakcja techniczna i korekta: Barbara Łopusiewicz
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-478-3 (całość)
ISBN 978-83-7695-451-6 (tom 1)

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:
EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	9
Franciszek Adameczuk: Identyfikacja modelu klastra oraz etapu jego rozwoju na przykładzie klastra ceramika i turystyka	11
Łukasz Ambroziak: Ocena pozycji konkurencyjnej nowych państw członkowskich UE w handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi ...	25
Eric Ambukita: Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Demokratycznej Republice Konga w latach 2009-2012.....	36
Zbigniew Bentyn: Rola e-logistyki w procesie adaptacji struktury łańcucha dostaw do potrzeb klientów	48
Zbigniew Biniek: Proces wprowadzenia euro na Łotwie – wnioski dla Polski	58
Sebastian Bobowski: Implikacje ekonomiczne i polityczne projektu trójstronnego porozumienia o wolnym handlu Chiny – Japonia – Republika Korei	67
Elżbieta Bombińska: Pozycja państw azjatyckich w światowym eksporcie usług na początku XXI wieku.....	78
Jarosław Brach: Europejski – unijny drogowy transport ładunków w procesach internacjonalizacji i globalizacji – przyczyny sukcesu tej gałęzi	89
Dominika Brzęczek-Nester: Zmiany struktury geograficznej oraz struktury przedmiotowej obrotów towarowych w polskim handlu zagranicznym w latach 1999-2012.....	113
Anna Chrzęściewska: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Meksyku.....	129
Monika Chutnik, Aleksandra Kuźmińska-Haberla: Polska i Polacy w oczach młodych Europejczyków studiujących na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu. Stereotypy a decyzje edukacyjne.....	138
Małgorzata Czarnas: Atrakcyjność lokalizacji usług offshoringowych w Polsce na tle wybranych krajów Europy Środkowo-Wschodniej.....	148
Małgorzata Czermińska: Graniczny ruch towarowy w Unii Europejskiej – wybrane aspekty z punktu widzenia procedur celnych	160
Małgorzata Domiter: Jakość instytucjonalna a zjawisko kłęski bogactwa	174
Jerzy Dudziński: Nowe relacje cen w handlu międzynarodowym a rola Chin w gospodarce światowej	188
Elżbieta Golemska, Małgorzata Szczyt: Wpływ logistyki międzynarodowej na przemiany strukturalne i koniunkturalne na rynkach światowych..	198
Eugeniusz Gostomski: Łotwy droga do strefy euro.....	209
Monika Grottel: Polska Służba Celna w realizacji innowacyjnego systemu obsługi podmiotów gospodarczych	219

Marcin Haberla: Przesłanki tworzenia klastrów i inicjatyw klastrowych w Polsce oraz cele ich funkcjonowania w świetle wyników badań własnych.....	230
Agnieszka Hajdukiewicz: Przyczyny wzrostu światowych cen produktów rolno-spożywczych w pierwszej dekadzie XXI wieku.....	239
Rafał Hryniewiecki: Geopolityczne implikacje zmian na światowych rynkach energetycznych – przypadek Kataru	251
Anna H. Jankowiak: Lokalizacja w klastrze jako motyw internacjonalizacji przedsiębiorstw	263
Dorota Agata Jarema: Reforma przedsiębiorstw państwowych w Chińskiej Republice Ludowej.....	272
Artur Klimek: Zmiany w polskich przedsiębiorstwach wskutek umiędzynarodowienia	288
Karolina Łopacińska: Inwestycje bezpośrednie chińskich przedsiębiorstw na rynku europejskim w przekroju branż	298
Marek Maciejewski: Specjalizacja i konkurencyjność eksportu państw Unii Europejskiej na rynki zewnętrzne.....	309
Dominika Malchar-Michalska: Polski eksport owoców i przetworów z owoców w latach 2001-2012	320
Joanna Michalczyk: Ewolucja polityki rolnej Unii Europejskiej na tle koncepcji zrównoważonego rozwoju	333
Wawrzyniec Michalczyk: Zmienność kursu złotego względem euro na tle innych walut krajów Unii Europejskiej	351
Bartosz Michalski: Zaawansowanie technologiczne polskiej wymiany handlowej w perspektywie problematyki bezpieczeństwa ekonomicznego. Przypadek sektorów <i>low-tech</i> w latach 2001-2012	363
Magdalena Myszowska: Atrakcyjność krajów Europy Środkowo-Wschodniej jako miejsca lokalizacji offshoringu usług	376

Summaries

Franciszek Adamczuk: Cluster model identification and its development stage on the example of ceramics and tourism cluster	24
Łukasz Ambroziak: The assessment of the competitive position of the new EU member states in foreign trade of agri-food products	35
Eric Ambukita: Foreign direct investment in the Democratic Republic of Congo in the years 2009-2012.....	47
Zbigniew Bentyn: The role of e-logistics in the process of adapting the structure of the supply chain to customer needs.....	57
Zbigniew Biniek: The process of euro introduction in Latvia – conclusions for Poland	66

Sebastian Bobowski: Economic and political implications of the project of China – Japan – Republic of Korea trilateral free trade agreement.....	77
Elżbieta Bombińska: The position of Asiatic countries in the world's export of services at the beginning of XXI century.....	88
Jarosław Brach: European – European Union road freight transport in the processes of internationalization and globalization – reasons behind the success of that mode	112
Dominika Brzęczek-Nester: Spatial-structural changes in Poland's foreign trade in 1999-2012.....	128
Anna Chrzęściewska: Foreign direct investment inflows to Mexico	137
Monika Chutnik, Aleksandra Kuźmińska-Haberla: Poland and Polish people in the eyes of young Europeans studying at the University of Economics in Wrocław. Stereotypes vs. educational decisions.....	147
Malgorzata Czarnas: Attractiveness of the offshoring services location in Poland against chosen Central and Eastern Europe countries.....	157
Malgorzata Czermińska: Border freight traffic in the European Union – some aspects from the point of view of customs procedures	173
Malgorzata Domiter: Institutional Quality and its relation to “the paradox of plenty” phenomenon.....	187
Jerzy Dudziński: New price relations in international trade and the role of China in the world economy.....	197
Elżbieta Golemska, Malgorzata Szczyt: Influence of international logistics on structural and economic changes on the global markets.....	208
Eugeniusz Gostomski: The Latvian way to the European Monetary Union ..	218
Monika Grottel: Polish Customs Authority in the implementation of innovative system of services for entrepreneurs.....	229
Marcin Haberla: Premises of clusters and cluster initiatives creation in Poland and the aims of their functioning in the light of own surveys	238
Agnieszka Hajdukiewicz: Reasons for the increase in world prices of agricultural products in the first decade of the XXI century	250
Rafał Hryniewiecki: Qatar and the geopolitical implications of the new developments on global energy markets	262
Anna H. Jankowiak: Location in the cluster as a motive of internationalization of enterprises	271
Dorota Agata Jarema: Reform of the State-Owned Enterprises in the Peoples Republic of China.....	286
Artur Klimek: Changes in Polish enterprises resulting from internationalization	297
Karolina Łopacińska: Direct investment of Chinese enterprises on the European market branch in the cross section of industries	308
Marek Maciejewski: Specialization and competitiveness of export of the EU countries to external markets	319

Dominika Malchar-Michalska: Polish export of fruit and fruit preparations in the period 2001-2012.....	332
Joanna Michalczyk: The evolution of European Union's agricultural policy against the background of the conception of sustainable development.....	350
Wawrzyniec Michalczyk: The volatility of the zloty's exchange rate to the euro against the background of other currencies of the European Union member states	361
Bartosz Michalski: Technological intensity of Polish foreign trade in the perspective of the concept of economic security. The case of low-tech sectors in the period 2001-2012	375
Magdalena Myszkowska: The attractiveness of Central and Eastern Europe countries for services offshoring.....	386

Zbigniew Bentyn

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

e-mail: zbigniew.bentyn@ue.poznan.pl

ROLA E-LOGISTYKI W PROCESIE ADAPTACJI STRUKTURY ŁAŃCUCHA DOSTAW DO POTRZEB KLIENTÓW

Streszczenie: Przemiany konkurencyjne, dokonujące się na światowych rynkach, wpływają bezpośrednio na kształtowanie globalnych łańcuchów dostaw. Analiza struktury łańcucha, jego słabych punktów związanych z ryzykiem działania na skalę globalną, jest koniecznym etapem adaptacji jego struktury. Istotną częścią takiej analizy jest oszacowanie kosztów związanych z koniecznością dopasowania wytwarzanej wartości do wymagań rynku. Nabywcy mający dostęp do informacji oraz ofert handlowych całego świata, są także istotnym czynnikiem kształtującym struktury dzisiejszych łańcuchów dostaw. Wykorzystanie rozwiązań elektronicznych łańcuchów dostaw umożliwia wyższy stopień kontroli nad procesami zachodzącymi w łańcuchu dostaw, a przez to szybszą adaptację do zmieniających się warunków gospodarowania.

Słowa kluczowe: globalne łańcuchy dostaw, e-logistyka, strategia logistyki.

DOI: 10.15611/pn.2014.369.1.04

1. Wstęp

Celem artykułu jest wykazanie konieczności wykorzystania rozwiązań e-logistyki w strukturze globalnych łańcuchów dostaw. Jest ona związana z czynnikami zewnętrznymi wpływającymi na kształt łańcucha dostaw, a związanymi ze zmianami pochodzącymi z rynku. Najistotniejsza z nich jest zmiana zachowań nabywczych klientów. Są oni wyposażeni w urządzenia i aplikacje ułatwiające dostęp do informacji i konkretnych ofert handlowych z całego świata. Postęp w zakresie transportu i obsługi logistycznej sprawia, że dystrybucja dóbr odbywa się coraz sprawniej i taniej. W efekcie rośnie presja konkurencyjna na podmioty lokalne, zmuszone konkurować z dostawcami globalnymi. Racjonalne pokierowanie procesem zamówień i obsługi klienta jest prawdziwym wyzwaniem dla logistyków w globalnym łańcuchu dostaw¹. Narzędzia e-logistyki ułatwiające zarządzanie zasobami, dostarczające

---

¹ E. Gołemska, *Logistyka w gospodarce światowej*, C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 15.

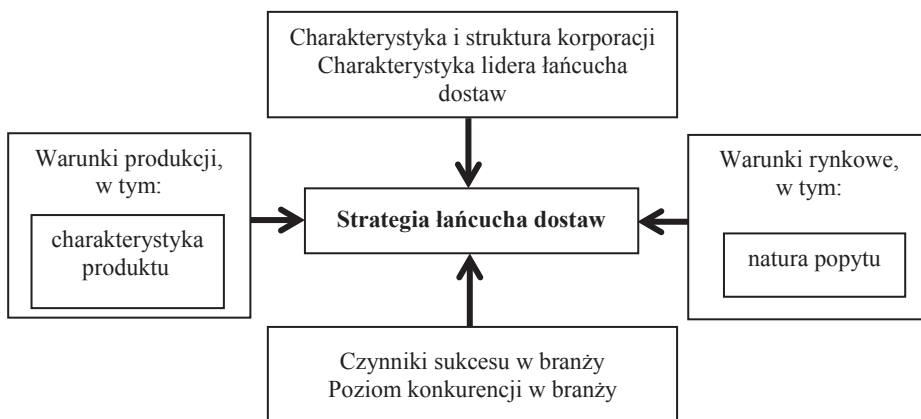
informacji o ich miejscu przebywania, dokładnej ilości i jakości, oraz pozwalające na kontakt pomiędzy poszczególnymi ogniwami łańcucha dostaw umożliwiającą dużo szybszą reakcję na zmiany popytu oraz sprawniejsze zarządzanie znajdującymi się w ruchu zasobami.

2. Strategia łańcucha dostaw

Wyzwania dzisiejszego globalnego rynku kształtują strukturę i strategię podmiotów gospodarczych, funkcjonujących w przestrzeni globalnej. Strategia przedsiębiorstwa globalnego to ze względu na przestrzenne rozproszenie oraz złożoność procesu wytwarzania oraz dystrybucji przede wszystkim strategia logistyczna. Umiejętność wykorzystania konkretnej przewagi strategicznej wiąże się z procesem planowania i kształtowania przebiegów informacji oraz rzeczywistych zasobów w łańcuchu dostaw. Uwarunkowania budowy strategii logistycznej są wielorakie i zmienne w czasie. Charakterystyka i struktura korporacji to zmienna, która wpływa na przebieg operacji w łańcuchu dostaw. Rozwój filozofii outsourcingu sprawił, że dziś wiele przedsiębiorstw wykorzystuje lokalne uwarunkowania kosztowe do uzyskania globalnej przewagi konkurencyjnej. Powstająca w wyniku takiej kooperacji globalna sieć powiązań stanowi podmiot strategii logistycznej. Na istotność takiej strategii wpływa poziom konkurencyjności w branży, reprezentowanej przez dany podmiot. W zależności od rodzaju biznesu, inne są w nim kluczowe czynniki sukcesu. Rosnąca konkurencyjność w branżach zapewniających wysoką zyskowność związana jest z płynnością międzynarodowego kapitału poszukującego poprzez inwestorów wysokiej stopy zwrotu. Przedsiębiorstwa operujące w takich warunkach konkurują między sobą, uzyskując sprawniejszą obsługę klienta, minimalizując koszty dostawy oraz zwiększając bezpieczeństwo i pewność dostaw. W horyzontalnej osi czynników kształtujących strategię łańcucha dostaw (rys. 1), wskazuje się charakterystykę produktu jako taką, która poprzez konieczne do jego wytworzenia warunki produkcji wpływa na poszczególne rozwiązania logistyczne. Istotne kwestie związane z kosztami wytwarzania, w tym koszty pracy, oraz istniejącym w danej lokalizacji geograficznej potencjałem gospodarczym, zdolnym do realizacji konkretnych zamówień, przyczyniają się do decyzji o włączaniu określonych ogniw do globalnego łańcucha dostaw. Często ogniwa te tworzą kosztową przewagę strategiczną umożliwiającą zaprezentowanie atrakcyjnej cenowo oferty na rynku. W takiej sytuacji rosną znacząco wymagania w stosunku do rozwiązań logistycznych, które pozwalają zrealizować założenia strategiczne przy choćby minimalnym poziomie elastyczności związanej ze zmiennością rynku. Ostatnim, lecz nie mniej istotnym, a może nawet najważniejszym elementem kształtującym strategię logistyczną jest rynek. Warunki rynkowe, przedstawiające określoną naturę popytu rozumianą jako jego zmienność oraz zestaw wymagań odnośnie do produktu, decydująco wpływają na realizację strategii logistycznej. Przykłady wielu przedsiębiorstw dowodzą konieczności postawienia klienta na początku procesu decyzyjnego w procesie kształtowania strategii logi-

stycznej². To zaś rodzi wiele istotnych implikacji związanych z koniecznymi modyfikacjami takiej strategii w sytuacji zmiany na rynku dotyczącej zachowań nabywczych klientów.

Rys. 1. Czynniki kształtujące strategię łańcuchów dostaw

Źródło: M. Ciesielski, *Strategiczna rola łańcuchów dostaw*, [w:] *Strategie łańcuchów dostaw*, red. M. Ciesielski, J. Długosz, PWE, Warszawa 2010, s. 42.

Laskowska-Rutkowska, analizując kierunki rozwoju łańcuchów dostaw wymienia następujące podejścia: czasowo-operacyjne, logistyczno-technologiczne oraz marketingowo-socjologiczne. Podejście marketingowo-socjologiczne, istotne ze względu na obserwowane zmiany w zachowaniach nabywczych klienta, podkreśla konieczność stosowania rozwiązań innowacyjnych w łańcuchu dostaw, sterowanym poprzez potrzeby klienta³. Matwiejczuk formułuje listę zdolności logistycznych koniecznych do osiągnięcia sukcesu rynkowego⁴. Pierwsze miejsce w kategorii znaczenia takiej zdolności dla osiągania sukcesu rynkowego zajmuje niezawodność – pewność dostawy. W relacjach przedsiębiorstw na rynku B2B od pewności tej zależy sprawność funkcjonowania przedsiębiorstwa-klienta, dlatego też nieprzypadkowo zajmuje ona pierwsze miejsce. Podobnie w relacjach B2C pewność dostawy warunkuje ocenę danego doświadczenia klienta, od której zależy skłonność do po-

² A. Harrison, R. Van Hoek, *Logistics Management & Strategy*, Financial Times Prentice Hall, Harlow 2011, s. 38.

³ J. Baran, J. Palewicz, *Organizacja łańcucha dostaw w branży odzieżowej*, „Logistyka” 2012, nr 6, 2012; A. Laskowska-Rutkowska, *Kierunki rozwoju łańcuchów dostaw*, praca.ilogistyka.pl, (1.10.2011).

⁴ R. Matwiejczuk, *Strategie logistyczne oraz przesłanki i przejawy ich oddziaływania na zarządzanie przedsiębiorstwem*, [w:] P. Błaik i in., *Logistyka w systemie zarządzania przedsiębiorstwem*, PWE, Warszawa 2013, s. 166; E.A. Morash i in., *Strategic logistic capabilities*, „Journal of Business Logistics” 1996, vol. 17, no. 1.

nownego skorzystania z oferty podmiotu. Jest to więc istotny czynnik wystąpienia potencjalnej lojalności klienta (tab. 1).

Tabela 1. Znaczenie strategicznych zdolności logistyki w osiągnięciu sukcesu rynkowego przez przedsiębiorstwo w świetle badań E. Morasha, C. Drögego i S.K. Vickery'ego

Zdolności logistyki	Znaczenia dla osiągnięcia sukcesu przedsiębiorstwa		Stopień wdrożenia zdolności logistycznej	
	miejsce	ocena średnia ^a	miejsce	ocena średnia ^b
Niezawodność – pewność dostawy	1	6,34	1	1,48
Posprzedażowa obsługa klienta	2	6,13	2	1,44
Efektywne reagowanie na potrzeby klientów – rynku docelowego	3	6,02	4	1,11
Szybkość dostawy	4	5,88	3	1,13
Przedsprzedażowa obsługa klienta	5	5,62	5	1,04
Pokrycie rynku metodą dystrybucji intensywnej	6	5,47	6	1,01
Pokrycie rynku metodą dystrybucji selektywnej	7	4,87	8	0,23
Dystrybucja niskich kosztów całkowitych	8	4,61	7	0,28

^a Średnia arytmetyczna wszystkich ocen z przedziału od 1 (najmniejsze znaczenie) do 7 (największe znaczenie).

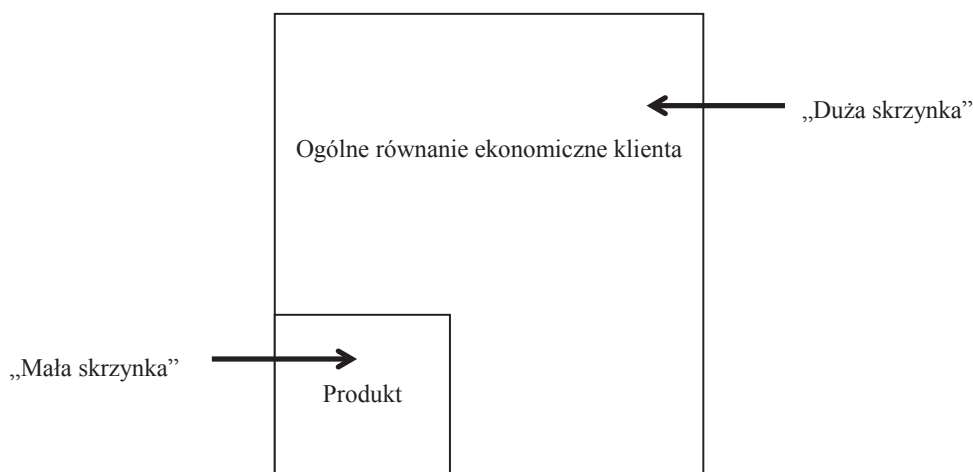
^b Średnia arytmetyczna wszystkich ocen z przedziału od -3 (najniższy stopień wdrożenia) do +3 (najwyższy stopień wdrożenia).

Źródło: R. Matwiejczuk, *Strategie logistyczne oraz przesłanki i przejawy ich oddziaływania na zarządzanie przedsiębiorstwem*, [w:] P. Blaik i in., *Logistyka w systemie zarządzania przedsiębiorstwem*, PWE, Warszawa 2013, s. 167.

Kolejne zdolności, jak przedsprzedażowa i posprzedażowa obsługa klienta oraz efektywne reagowanie na potrzeby klientów rynku docelowego, podkreślają konieczność podtrzymywania kontaktu z klientem poprzez dostępne już dziś rozwiązania sieciowe. Polegają one na tworzeniu aplikacji pozwalających na stałą wymianę informacji z klientem. Począwszy od powstania zapotrzebowania i złożenia zamówienia, poprzez jego modyfikacje oraz decyzje klienta odnośnie do warunków sprzedaży, stopnia zaawansowania obsługi logistycznej, skończywszy na otrzymaniu informacji zwrotnej w sprawie produktu czy usługi. Efektem takiej komunikacji jest możliwość powstania długoterminowej relacji ułatwiającej realizację sprzedaży zarówno sprzedawcy, jak i klientowi. Dane historyczne służą do formułowania nowej korzystnej oferty dla klienta i jednocześnie są bazą danych umożliwiającą lepsze zarządzanie zasobami przedsiębiorstwa, procesem zaopatrzenia, magazynowania i synchronizowania działań w globalnym łańcuchu dostaw.

3. Ekonomia systemu klienta

W otoczeniu konkurencyjnym na globalnym rynku, strategicznym atutem firmy może być wysoki poziom obsługi klienta. Jego działanie w realiach zarządzania łańcuchem dostaw polega na takim dopasowaniu struktury i organizacji przedsiębiorstw, aby proponować klientom rozwiązania lepsze z ich punktu widzenia. Lepsze to znaczy takie, które zmniejszają ilość czynności, pracy i kosztów włożonych przez klienta w proces zakupu. Potencjał poprawy oferty firmy jest często dużo większy niż wykonywany na danym rynku standard obsługi. Dlatego też stanowi ukryty potencjał przewagi strategicznej, możliwy do uruchomienia dzięki zastosowaniu przemyślanych rozwiązań, szczególnie w zakresie funkcjonowania łańcucha dostaw. Doskonale przedstawia to model ekonomiki systemu klienta (rys. 2).

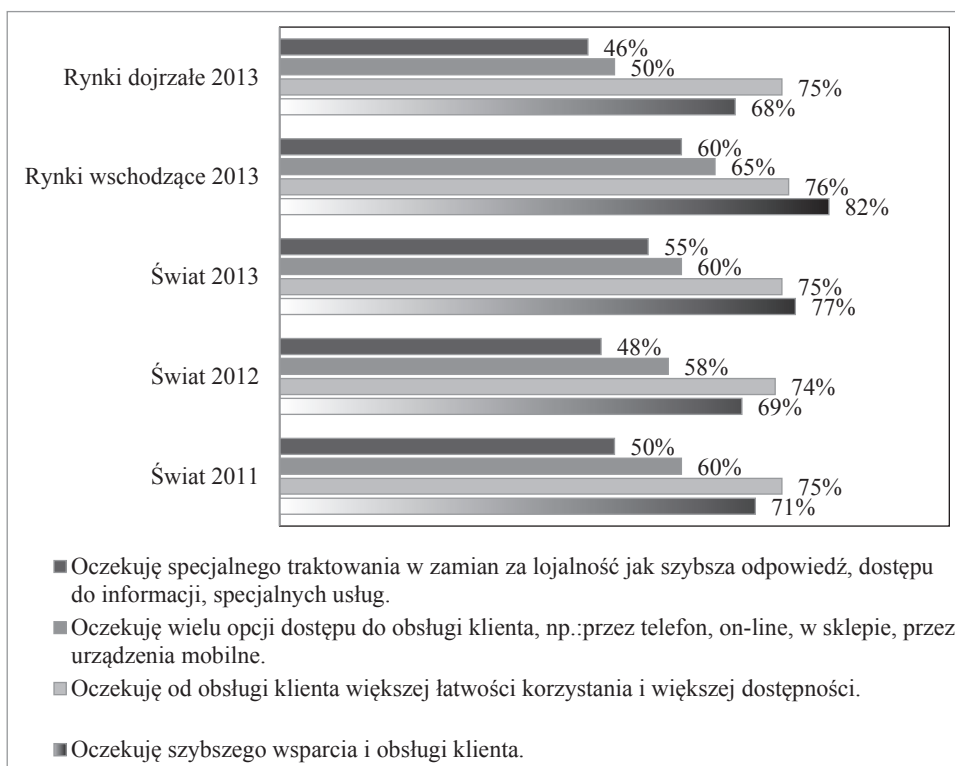
Rys. 2. Model ekonomiki systemu klienta

Źródło: M. Ciesielski, wyd. cyt., s. 40; A.J. Slywotzky, D.J. Morrison, B. Andelman, *Strefa zysku. Strategiczne modele działalności*, PWE, Warszawa 2000, s. 43.

Bardzo obrazowo przedstawia on ogólne równanie ekonomiczne klienta – duża skrzynka, jako obszar znacznie przekraczający koszty produktu reprezentowane jako mała skrzynka⁵. Zawartość dużej skrzynki to dodatkowe czynności, jak: poszukiwanie produktu, proces zamówienia, transport, realizacja serwisu, poszukiwanie części zamiennych, obsługa reklamacji i związany z nią transport. Do tego dochodzą także koszty użytkowania produktu, przechowywania oraz koszty pozbywania się produktu zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wspomniane czynności realizowane są

⁵ M. Ciesielski, wyd. cyt., s. 40; A.J. Slywotzky, D.J. Morrison, B. Andelman, *Strefa zysku. Strategiczne modele działalności*, PWE, Warszawa 2000, s. 43.

osobiście przez klienta, a więc pochłaniają jego zasób czasu, w którym są wykonywane, oraz pewien zasób uwagi związanej z realizacją kolejnych zadań. Warto zwrócić uwagę, że niektóre czynności wymagają zaangażowania dodatkowego potencjału klienta w postaci środka transportu, wiedzy koniecznej do uruchomienia produktu oraz siły fizycznej, a więc wymagają dodatkowych umiejętności oraz dyspozycyjności koniecznych do pełnego wykorzystania produktu. Potraktowanie klienta jako ostatnie ogniwo łańcucha dostaw sprawia, że w interesie pozostałych podmiotów w łańcuchu jest usprawnienie całego procesu dostawy do klienta⁶. W skład takiej poprawy wchodzi: poprawa wymiany informacji, a w tym nadanie informacji zwrotnej od klienta szczególnego priorytetu, umożliwienie wyboru skali zaangażowania dostawcy w kwestie dostawy oraz dodatkowych czynności związanych z rzeczywistym uruchomieniem produktu w miejscu pożądanym przez klienta, realizacja dodatkowych zadań, jak: dostawa części zamiennych czy odbiór sprzętu do serwisu

Rys. 3. Wzrost oczekiwań względem obsługi klienta

Źródło: L. Harrington, R.H. Smith, *The resilient supply chain*, 01.2014, DHL, s. 17.

⁶ M. Ciesielski, wyd. cyt., s. 40.

naprawy gwarancyjnej. Zakres takich czynności pochodzi wprost z dużej skrzynki ogólnego równania ekonomicznego klienta. Znajomość zawartości tej skrzynki, a więc procesu, który musi wykonać klient, aby w pełni cieszyć się z posiadania produktu, jest podstawą do wdrożenia usprawnień obsługi logistycznej klienta w łańcuchu dostaw. Awans z pozycji klienta na pozycję ogniwa w łańcuchu dostaw ma doniosłe znaczenie i sprawia, że przepływy informacyjne i rzeczowe dokonywane na ostatnim etapie łańcucha wpływają rzeczywiście na optymalizację jego działania.

Uwaga dostawców skupiona na ogólnym równaniu ekonomicznym klienta pozwala przekuć obsługę logistyczną klienta w atut strategiczny całego łańcucha dostaw. Zmiany, które mają miejsce na rynku w zakresie popularyzacji narzędzi informatycznych oraz mobilnych systemów komunikacji, pociągają za sobą zmiany w zachowaniach nabywczych klientów. Są okazją do zaproponowania klientom nowych źródeł informacji, a nawet udoskonalonej platformy informacyjnej, umożliwiającej stały kontakt z klientem. Potrzeby klientów skupiające się na wzroście wymagań dotyczących obsługi logistycznej wskazują, że kierunek strategiczny poszukiwania zysku dzięki udoskonalaniu procesu obsługi klienta jest zgodny z aktualnymi trendami na globalnym rynku. Widoczna tendencja do wzrostu oczekiwań odnośnie do obsługi klienta dotyczy całego świata, ale przede wszystkim krajów na rynkach wschodzących. W porównaniu z rynkami dojrzałymi zauważalna jest znacząca różnica potrzeby poprawy obsługi klienta w wielu wymiarach (rys. 3).

4. Elektroniczny łańcuch dostaw

Doświadczenia klientów, na podstawie których buduje się zdolność firmy do kreowania trwałych relacji, zależą od zrozumienia celu zmian zachodzących na rynku. Powszechna fascynacja handlem e-commerce zrodziła potrzebę szybkiej i sprawnej logistycznie obsługi klienta online. Podmiotem, który wykorzystał tę szansę, jest Amazon. Rozwój tej firmy opiera się na powodzeniu zaproponowanego przez niego modelu biznesu. Polega on na przeniesieniu na dostawcę wielu czynności, dotychczas mieszczących się w „dużej skrzynce” wg modelu ekonomiki systemu klienta. Zdolność firmy do obsługi milionów zamówień dziennie bierze się z możliwości wykorzystania sieci wysoko wydajnych centrów dystrybucyjnych, realizujących zamówienia szybko i dostarczających je do klienta⁷. Umożliwienie klientom realizacji dostawy bezpłatnie po wykupieniu abonamentu minimalizuje koszt każdego kolejnego zamówienia. Zachęca tym samym do korzystania z tej oferty zawsze wtedy, kiedy pojawi się potrzeba zakupu, a nie tylko wówczas, kiedy nastąpi moment odwiedzenia klasycznego sklepu czy też marketu. Globalny dostęp do sklepu sieciowego Amazon buduje obecność firmy na globalnym rynku i oznacza wzmożoną konkurencję wszędzie tam, gdzie dotychczas dominował tradycyjny model dystry-

---

⁷ K. Cottrill, *One of dot-com lasting legacies. Supply chain strategy* „Harvard Business Review”, 10.2005, s. 12.

bucji. Agregowanie danych dotyczących zamówień klientów umożliwia przesyłanie informacji do dostawcy i producenta, optymalizując w ten sposób przebieg operacji logistycznych. Gromadzona w ten sposób historia zakupów klienta umożliwia także kreowanie specjalnych ofert i wspiera zarządzanie relacjami z klientem. W roku 2013 Amazon osiągnął liczbę 237 mln aktywnych kont klientów na całym świecie. 7% populacji klientów w Stanach Zjednoczonych wykupiło usługę Prime Service umożliwiającą darmowe dostawy w czasie maksymalnym dwóch dni bez minimalnego limitu zamówienia⁸. Przykład ten pokazuje, jak w praktyce działają elektroniczne łańcuchy dostaw. Są to łańcuchy dostaw wspomagane przez techniki informatyczno-komunikacyjne. Obieg informacji wykonywany jest poprzez specjalistyczne aplikacje umożliwiające podejmowanie decyzji na podstawie danych w czasie rzeczywistym oraz pełną kontrolę zasobów w globalnym łańcuchu dostaw. Elektroniczne łańcuchy dostaw dystrybuują towary i usługi zarówno tradycyjne – mające postać materialną, jak i cyfrową. Cyfrowe media dzięki swej formie umożliwiają przesyłanie bezpośrednio przez Internet⁹. Te dwa rodzaje dystrybucji – elektroniczna i tradycyjna – są obsługiwane przez jedną platformę kontaktu z klientem. Takie rozwiązanie stosuje Amazon, udostępniając swoim klientom usługę streamingu, czyli przesyłania wybranych filmów i muzyki poprzez połączenie internetowe. Przewagą elektronicznego łańcucha – w odróżnieniu od tradycyjnego – jest wysoka zdolność do adaptacji i angażowania się zarówno w krótko-, jak i długookresowe związki w łańcuchu dostaw. Ponadto standardy dotyczące współpracy pomiędzy ogniwami są znane i ustalane w zależności od natury i długości trwania współpracy. Planowanie działań w łańcuchu dzięki szybkiemu przepływowi informacji oraz dostępowi do niej wszystkich ogniw łańcucha odbywa się na podstawie rzeczywistych danych rynkowych, a udział prognoz jest minimalizowany. Ma to duże znaczenie ze względu na zmienność na rynku. Przykład rozwoju marki Zara, funkcjonującej w branży *fast fashion*, udowodnił, jak szybkie przetwarzanie informacji z rynku i dopasowywanie asortymentu poprzez sprawne działania w sieci dostaw umożliwia osiągnięcie przewagi konkurencyjnej na rynku¹⁰. Wymiana informacji pomiędzy poszczególnymi ogniwami usprawniona przez aplikacje jest źródłem dopasowania pomiędzy zmieniającym się rynkiem a możliwościami poszczególnych ogniw łańcucha dostaw. Wyzwania dotyczące modernizacji łańcucha w taki sposób, aby uczynić go sprawniejszym, są zatem odpowiedzią na wymagania globalnego rynku.

---

⁸ Number of worldwide active Amazon customer accounts from 2007 to 2013, The Statistics Portal, www.statista.com (16.03.2014).

⁹ K. Fuks, *Elektronicznie wspomagane łańcuchy dostaw*, [w:] *E-logistyka*, red. W. Wieczerzycki, PWE, Warszawa 2012, s. 199.

¹⁰ J. Mangan i in., *Global logistics & supply chain management*, John Wiley & Sons, Chichester 2012, s. 71.

5. Wnioski

Rozwój technologiczny w zakresie technik informatycznych oraz komunikacyjnych, związanych z rozbudową światowej sieci Internetu, wywiera duży wpływ na zachowania i oczekiwania klientów. Postrzegając łańcuch dostaw jako narzędzie strategii w procesie obsługi globalnego rynku, należy wykorzystać rosnące zainteresowanie klientów nowymi rodzajami komunikacji. Umożliwiając klientom realizację potrzeb w zakresie nabywania produktów i minimalizując ogólne równanie ekonomiczne klienta, zyskujemy istotną przewagę w porównaniu z tradycyjnymi systemami dystrybucji. Udostępnienie klientom platformy komunikacyjnej, za pomocą której poszukują oni produktów, składają zamówienia, zlecają realizację i aktualizację tego procesu, umożliwia gromadzenie informacji o ich preferencjach na podstawie danych historycznych. Służy to dostarczeniu większej wartości dla klienta i lepszej jego integracji jako najważniejszego ogniwa w łańcuchu dostaw. Odpowiednie wykorzystanie informacji o zmieniającym się rynku, pozyskiwanych przez przedsiębiorstwo, może szybko wpływać na kształtowanie procesów wytwarzania, minimalizując jednocześnie ryzyko powstawania kosztów niedopasowania. Struktura przedsiębiorstwa wyposażona w narzędzia e-logistyki staje się bardziej wrażliwa na zmiany zewnętrzne oraz szybsza w procesie przetwarzania i przesyłania informacji. Te dwa czynniki tworzą istotną przewagę strategiczną na globalnym rynku.

Literatura

- Baran J., Palewicz J., *Organizacja łańcucha dostaw w branży odzieżowej*, „Logistyka” 2012, nr 6.
- Ciesielski M., *Strategiczna rola łańcuchów dostaw*, [w:] *Strategie łańcuchów dostaw*, red. M. Ciesielski, M.J. Długosz, PWE, Warszawa 2010.
- Cottrill K., *One of dot-com lasting legacies. Supply chain strategy*, „Harvard Business Review” 2005, vol. 10.
- Fuks K., *Elektronicznie wspomagane łańcuchy dostaw*, [w:] *E-logistyka*, red. W. Wieczerzycki, PWE, Warszawa 2012.
- Gołemska E., *Logistyka w gospodarce światowej*, C.H. Beck, Warszawa 2009.
- Harrington L., Smith R.H., *The resilient supply chain*, DHL, 2014, 01.
- Harrison A., Hoek Van R., *Logistics Management & Strategy*, Financial Times Prentice Hall, Harlow 2011.
- Laskowska-Rutkowska A., *Kierunki rozwoju łańcuchów dostaw*, praca.ilogistyka.pl (1.10.2011).
- Mangan J., Lalwani Ch., Butcher T., Javadpour R., *Global logistics & supply chain management*, John Wiley & Sons, Chichester 2012.
- Matwiejczuk R., *Strategie logistyczne oraz przesłanki i przejawy ich oddziaływania na zarządzanie przedsiębiorstwem*, [w:] P. Błaik, A. Bruska, S. Kauf, R. Matwiejczuk, *Logistyka w systemie zarządzania przedsiębiorstwem*, PWE, Warszawa 2013.
- Morash E.A., Dröge C., Vickery S.K., *Strategic logistic capabilities*, „Journal of Business Logistics” 1996, vol. 17, no. 1.
- Number of worldwide active Amazon customer accounts from 2007 to 2013*, The Statistics Portal, www.statista.com (16.03.2014).
- Slywotzky A.J., Morrison D.J., Andelman B., *Strefa zysku. Strategiczne modele działalności*, PWE, Warszawa 2000.

THE ROLE OF E-LOGISTICS IN THE PROCESS OF ADAPTING THE STRUCTURE OF THE SUPPLY CHAIN TO CUSTOMER NEEDS

Summary: Transformation of cyclical global markets directly affect the development of global supply chains. The analysis of the structure of the chain, its weak points associated with the risk of action on a global scale, is a necessary step in adapting its structure. Buyers who have access to information and commercial offers from all over the world are also an important factor shaping the structure of today's supply chains. The use of electronic solutions supply chain enables a higher degree of control over the processes in the supply chain and thus faster adaptation to changing economic conditions.

Keywords: global supply chains, e-logistics, logistics strategy.